

Pavasarinių laumių paieškos su Birute Bartkute: „Arčiausiai širdies – baltiški ženklai“

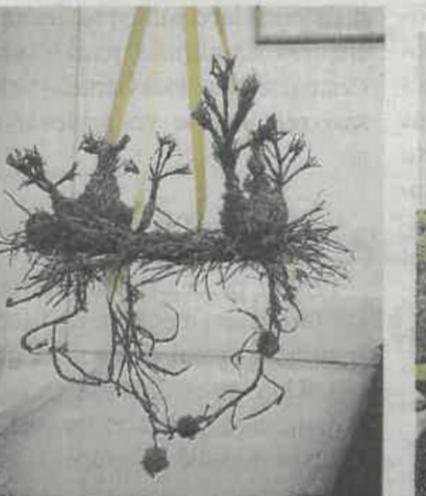
Tarpautinis folkloro festivalis „Ant vandens“ pristatytas Vilniaus knygų mugėje.

Aistrakus nuo dainų ir žolyne... kuria raštus riešinėms, rankinukams, siuvinėja juos.

Laumių aprėdus Birutė kuria „Imsrės“ jubiliejus šventei.

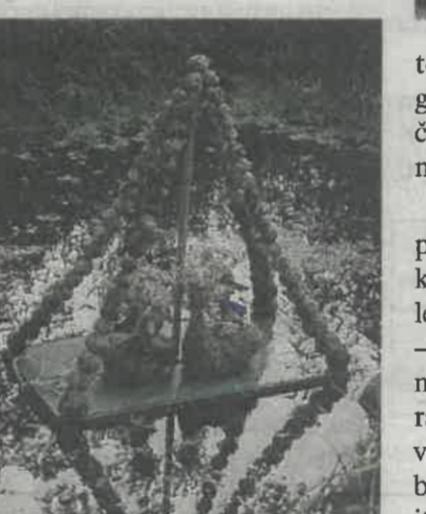

Puošmena Velykoms.

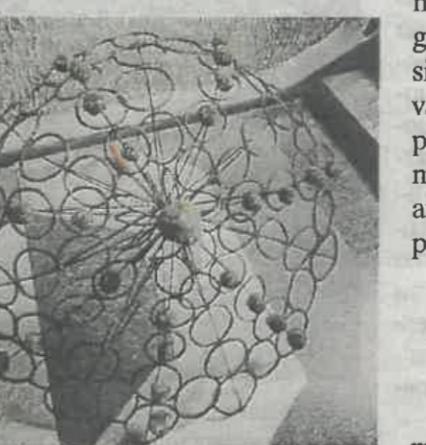

tempia žaliavas, iš kurių vėliau gimsta įvairios grožybės, puošančios įvairias ištaigas, renginių vietas, namus.

„Kai tik neblogas oras, kai noriu pailinti smegenis, nuraminti savo karštą būdą, kai pritrūksta žaliavas, lekiu į mišką. O jis čia, visai šalia – už 6 km nuo gimtos sodybos. Čia man aišku, kur kas auga, kai galu rasti. Jau daug metų žinau, kur voveruškas rinkti, kur mėlynynas, kur brukynas didžiausias. Ši žemia itin keista. Dar prieš savaitę keleto saldižių bruknių vėl su mama ragavom. Labai laiminga ir turtina esu, nes dar turiu savo marmą. O jis ši gėgių pasitiks jau 89 pavasarį“, – padidžiaugiai Birutė savo praleistu savaitgaliu kaimė, kai ją sutinkame prie Jurbarke kultūros centro pirmadienio rytmėi iškraunantį iš automobilio bagažinės krepšius su prisiskintais žolynais.

Tėsia kalendorinių švenčių tradicijas.

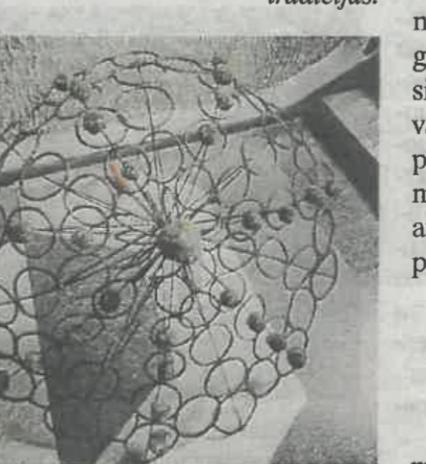
Štai kokia grožybe paverstas paprastas skėtis.

man buvo taip gražu, kad vis tyriėjau, kaip čia viskas padaryta“, – jimo techniką, kad kalėdiniai atvirukai nespėdavo prigaminti tiek, kiek būdavo norinti juos išsigyti. „Kas žinodavo, kad darau, siušdavo ir į užsienį, giminaičius, draugus sveikindavo. Užsidirbdavau per šventes gražaus pinigėlio“, – šypsosi Birutė pasakodama apie savo pirmuosius dirbinius, gimusius, kai pati sako, „iš ubagystės“. Pripažiusta, kad tas darbas prie žolynais apkrauto stalo nebuvės jokia karičia. Kuryba visa da buvo malonus – mokykloje ir studijuodama ir dainavo, ir šiaudui buvo. Seneliui dovanoto toki 80-mečio sveikinimą – ant drobės iš šiaudų padarytą skaičių. Ir

man buvo taip gražu, kad vis tyriėjau, kaip čia viskas padaryta“, – jimo techniką, kad kalėdiniai atvirukai nespėdavo prigaminti tiek, kiek būdavo norinti juos išsigyti. „Kas žinodavo, kad darau, siušdavo ir į užsienį, giminaičius, draugus sveikindavo. Užsidirbdavau per šventes gražaus pinigėlio“, – šypsosi Birutė pasakodama apie savo pirmuosius dirbinius, gimusius, kai pati sako, „iš ubagystės“. Pripažiusta, kad tas darbas prie žolynais apkrauto stalo nebuvės jokia karičia. Kuryba visa da buvo malonus – mokykloje ir studijuodama ir dainavo, ir šiaudui buvo. Seneliui dovanoto toki 80-mečio sveikinimą – ant drobės iš šiaudų padarytą skaičių. Ir

Nuo šiaudo pamažu perėjo prie

Štai kokia grožybe paverstas paprastas skėtis.

kitų augalų panaudojimo savo kompozicijoms. Ta, ką rasdavo sodybos pašonėje, tą ir pritaikydavo savo išmonei. Nuo žemės iškyje auginančius kultūrus iki miško ir pievų žolynų. Birutė šypsosi, kad aplink gimiutis namus visos pievos ir miškai išvaikštėti, javų laukai išbraudinti... šiaudui buvo.

Seneliui dovanoto toki 80-mečio sveikinimą – ant drobės iš šiaudų padarytą skaičių. Ir

Nuo atvirukų – prie šiaudių išmėsų

Baugusi Grīšabūdžio vidurinę mokyklą Birutė Klajpedėje studijoje chorinį dirigavimą. Dar mokydamasi konservatorijoje domėjosi liaudies dainomis, dalyvavo etnografiniame ansamblyje, vadovaujama Rūtos Vildžiūnienės. 1986 m. rugpjūčio 1 d. pradėjo dirbti Eržvilko kultūros centre meno vadove, kur šalia liaudišku dainų émési ir smulkų rankdarbių. Kol vieną dieną į jos gyvenimą atkelavo... šiaudai.

...nuketa į 10 psli...

Pavasarinių laumių paieškos su Birute Bartkute

--- atkelta iš 9 psli ---

diniai sodai. „Būdavo pamatydavau šiaudų sodus, galvodavau, aukštas kosmosas čia man. Eržvilko bibliotekos vedėjai vaikai buvo tokį sodą padovanavo, tai bandžiai pati išsiaikinti, kai jis čia suvertas. Nicke taip ir nesupratu“, – prisimena Birutė, kuriai, kai pati sako, atsiėrusios akys tik nyvukus seminarą Vilniuje, 1988 metais. Čia ją mokė, kad reikia klijoti sodą, kad jis nesurtų, bet sako greit supratusi, kad klijoti nieko nereikia. Užtenka tinkamai žaliaiv surinkti. „Kai kerpi šiaudu, jis turi neskilti, kitą nieko neišse“. – aškina Birutė, rodydama savo pimatų senovinius šiaudų sodus.

Kiek ji pati seminaru, pamokų pravedusi mokydama juos verti, nesuskaiciuoti. Lietuva atgavus nepriklausomybę visiems norėjosi atsigrežti į savo šaknis, protėvių palikiama, kultūra. Grožėdavosi mokytojai, būrelį vadovai tautodailininkės darbais ir norėdavo patys panasius kurti. Tokius, kuriuose atsispindėt ir tradicijos, ir baltiški ženklai, simbolika. Šiaudinių sodai pamažu taip jaukia namų puošmena ir iki pat dabar išliko madingi.

Ne tik šiaudai Birutės rankose atgyja. Daug dirbiniai yra pagaminius iš kitos žaliavos – kukurūzo. Padose sulaikdama klausinius, kas per žaliaiv, iš kurios padarytos išskirtinės kompozicijos, mišlingai šypsodavosi, o lankytaijai kraipydavo galvas nesuprasdami, iš ko gi čia sukurti.

Netrukus Birutė jau kuria ūkininkų iš ūkininkų keliavo į seminarus, mokydamas pinti, rišti ir kitaip pritaikyti

Projektas: Diena su tautodale
SPAUDOS, RADĪJIR TELEVIZIJOS RĒMIMO FONDAS

Projektas: Diena su tautodale

Akimirka iš rudens lygiadienio prie Bišpilio.

liaudiško meno tradicijoms nauja žaliaiv. Nors ir suvalkietė, bet visi ką, ką pati atrasdavo, noriai dalinosi su kitais. Mokė ir suaugusius, ir vaikus fitodizaino paslapčių, dirbiniai puošdavo ištaigų interjerą. O Birutės ūkininiai paukščiukais džiaugėsi bene kiekvienas – tiek ju savo renginiuose yra pridovanėti.

Žinodarni, kad straipsnis apie tautodailininkę Birutę skaitytojas pasiekė kovo 20-ąją, pavasario lygiadienį, prašome jos kokių nors liaudiškų burų, ritualų, kuris sėkmę pritrauktu, li-

gas nubaidyti.

„Norin pasilipti per LYGLADIE-

NI visiems išeiti į gamtą! I mišką!

O ten pamats ne tik išpudingai žaliuo-

janičias įvairiausias samansas, bet ir žy-

dimčius varlaciabulus, žydinčias višta-

pries, sprogtančias kačiukus! O

kokis paukščių čiauskėjimas? Nenu-

sakomas! O graužolės gervė pakel-

se tik klykaujai! O pumpių pulkai po

arimus vi turinėja! Na o gandrai, jau susiporavę, kažkur vis laikoja. Na fik-

riai tie „saulės“ varteliai greit atsive-

rių, ir pavasaris vėl visus pasvei-

kins“, – linki jurbarkečiams Jurbar-

ko kultūros centro meno vadovė, Jur-

barko tautodailininkų klubo „Mitua-

va“ narė Birutė Bartkutė.

Kol koronavirusas alausoja į kuprą,

mūsų pašnekovė ragina nepatingeti

pasvaikščioti gamtoje, pasakruti tei-

giamas energijos ir patems užsimi-

kieryba. Pažada, jei pasiekis, ir į ve-

kyinių margučių puošybos seminarą

Virtuall. Jei kartinas dėl

viruso užsireišė, pamoką translius

internetu – kad jurbarkečių Velykos ir

žiemet būtų tradiciskos, puošnios ir

jaukios.

Pavasario lygiadienis

Kasmet apie kovo 20-21 d. visuose Žemės rutulio kampeliuose dienos ir nakties ilgumas tampa vienodos. Tai astronominio pavasario pradžia, nes nuo šio meto dienos ilgumas planetas ilgines už nakties trukmę ir vis ilgeja iki Joninių (trum-

pius nakties).

Senovalių lietuvių tikejo, kad lygiadienio ryta išsimaudžius upėje, tekančioje iš ryto, busi tyras ir sveikas visus metus. Lygiadienio ryta saulė teka tiksliai rytu-

ose. Toks paprotyis prausis ryta užsiskirtus Velykų Šventės metu, todėl gali bū-

t, kad kažkada Velykos buvo švenčiamos būtent šią dieną, per pavasario ly-

giadieni.

Dabar lygiadienis švenčiamas visame pasaulyje išvakarėse, kovo 20 d., kar-

tu su Tarptautine Žemės diena, kuri skelbia astronomini pavasari. 1971 m.

Jungtinės Tautos pavasario lygiadienį paskelbė Pasaulinė Žemės diena. Lietu-

vių atgavus nepriklausomybę, Žemės dienos iniciatorius Johnas McConnellis

kreipėsi į miškų tautą, ragindamas taip pat tapti Žemės globėjais, o pavasario

lygiadienį, kuri skirtinges planetos vietose yra kovo 20 – 21 d., minėti kaip Pasaulinė Žemės diena. Atiliepdama į šį kreipimąsi, tuometinė Lietuvos Res-

publikos Aukščiausioji Taryba 1992 m. Žemės dieną oficialiai įteisino į Lietu-

vo.

Šią dieną Lietuvos aplinkos ministerija organizuoja šventinius reginius, kuri-

bines akcijas, išykias į parkus, miškų tarkymą, iškilių kėlimo akcijas ir kt. (day)

„Tele2“ pasiūlymas: nuolaidos planšetėms ir televizoriams

Apie kitus pasiūlymės dalyvaujančius planšetėlių modelius sužinoti galima www.tele2.lt, „Tele2“ salonus ar pa-skambinu 117.

Išmanieji televizoriai – tik nuo 59 Eur

Tai dar ne viskas – nuo šiol „Tele2“ salonus ir internetinėje parduotuvėje www.tele2.lt galima išsigerti ir išmanieji televizorių. Šio metu pa-siarius 24 mén. sutarį kartu su neribotu „Tele2 Laisvo interneto“ planu (už 17,90 Eur/mén.) ir modernu nuo 2 Eur/mén. jiem taikomos išpūdingos nuolaidos – kainos prasideda vos nuo 59 Eur.

Besidairiantiems didesniems televizoriams – verta rinkitis 49 coliu ištrizainės modelių, „Samsung TAB 3“.

Didžiausia nuolaida iš visų pasiūlymų yra dalyvaujančių planšetėlių taikoma modeliui „Huawei MediaPad T3 10“.

Šioje stilingoje planšetėje jidęgatas itin geritas „Qualcomm Snapdragon 425“ procesorius, o 9,6 coliu ištrizainės ekranas yra patogus tiek darbui, tiek pramogoms.

Tuo tarpu „Samsung“ gerbėjai galintis išsigerti galima ypač geromis sąlygomis, jų kainos prasideda vos nuo 1 Eur!

Pasiūlymai galioja planšetėje išsigerti kartu su „Tele2 Laisvo interneto“ planu (už 17,90 Eur/mén.) ir modernu nuo 2 Eur/mén. 24 mén. jiem taikomos išpūdingos nuolaidos – kainos prasideda vos nuo 59 Eur.

Besidairiantiems nauju televizoriams dabar ypač verta rinkitis 20 coliu ištrizainės modelių, „Samsung QLED 4K“.

Didžiausia nuolaida iš visų pasiūlymų yra dalyvaujančių planšetėlių taikoma modeliui „Huawei MediaPad T3 10“.

Šioje stilingoje planšetėje jidęgatas itin geritas „Qualcomm Snapdragon 425“ procesorius, o 9,6 coliu ištrizainės ekranas yra patogus tiek darbui, tiek pramogoms.

Tuo tarpu „Samsung“ gerbėjai galintis išsigerti galima ypač geromis sąlygomis, jų kainos prasideda vos nuo 1 Eur!

Pasiūlymai galioja planšetėje išsigerti kartu su „Tele2 Laisvo interneto“ planu (už 17,90 Eur/mén.) ir modernu nuo 2 Eur/mén. 24 mén. jiem taikomos išpūdingos nuolaidos – kainos prasideda vos nuo 59 Eur.

Besidairiantiems nauju televizoriams dabar ypač verta rinkitis 20 coliu ištrizainės modelių, „Samsung QLED 4K“.

Didžiausia nuolaida iš visų pasiūlymų yra dalyvaujančių planšetėlių taikoma modeliui „Huawei MediaPad T3 10“.

Šioje stilingoje planšetėje jidęgatas itin geritas „Qualcomm Snapdragon 425“ procesorius, o 9,6 coliu ištrizainės ekranas yra